

PLATO

Tisková zpráva
10. června 2020, Ostrava

Autoři výstavy Písek ve stroji chtějí udržitelně pomalý svět

Základem nové výstavy Písek ve stroji v PLATO Ostrava je vybudování „materiálové“ knihovny se vzorky materiálů zbylých po výrobě firem na Ostravsku. Ty může veřejnost od firem zdarma získat a kreativně využít. Příklady ukáže devět vyzvaných tvůrců, kteří z odpadových materiálů vytvoří umělecká díla. Tvůrci tak apelují na zpomalení a ekonomický nerůst. Součástí výstavy je čtyřdenní soustředění s umělci a vědci. Zahájení 17. června se uskuteční v rozmezí od 16 do 21 h z důvodů snížení kapacity návštěvníků.

Základem červnové výstavy Písek ve stroji je materiálová knihovna se vzorky odpadových materiálů desítek firem a výroben na Ostravsku a díla vytvořená z těchto materiálů umělkyně a umělců Hany Drštičkové, Andrease Gajdošíka, Oto Hudce, Šimona Kadlčáka, Mariuse Konvoje, Vojtěcha Kundráta, Apoleny Rychlíkové, Terezy Vinklárkové a Mariky Volfové. Prakticky využitelnou materiálovou knihovnu si lze představit jako kartotéku vzorků, jež si uživatelé mohou fyzicky prohlédnout a v katalogovém listu zjistit složení, kontakt na firmu i v jakém objemu je odpad měsíčně produkován. Umělecká díla se mají stát návštěvníkům inspirací pro vlastní umělecké i neumělecké projekty z odpadových materiálů, které mohou od firem zdarma získat za odvoz. „Banka“ vzorků bude v PLATO k dispozici dlouhodobě, tedy i po ukončení výstavy na konci října.

Kurátoři výstavy Jakub Adamec a Pavel Sterec chtějí ukázat, že materiál nemusí být spojován pouze s kategorií konzumu, ale lze se jeho prostřednictvím vymezit vůči růstové ekonomice a přehnanému tlaku na produktivitu. *„Odpadní materiály v našem projektu neslouží exkluzivně umělcům, ale jdou k rukám všech uživatelů, kteří o ně projeví zájem,“* uvádějí kurátoři. *„Nemyslíme si, že omezení vedoucí ke zpomalení lze dělat pouze shora. Výstavou chceme upozornit, že pískem ve stroji jsme především my, kteří mohou brzdit současný svět jedoucí na plné obrátky“*, vysvětlují.

PLATO

Na vernisáž výstavy navazuje čtyřdenní soustředění o nerůstových strategiích Hromada z jednoho zrnka písku (17.–21. června) určené kromě veřejnosti zároveň umělcům výstavy. Ti v reakci na průběh a výstupy soustředění vedeného psychologem, antropologem, politologem a dalšími odborníky vytvoří díla, která doplní první část děl zhotovených k termínu vernisáže. Výstava tak získá definitivní podobu až během července.

Výstava Písek ve stroji a na ní navazující soustředění je druhým velkým projektem z celoročního cyklu Intenzity, který zkoumá povahu intenzit jako základní charakteristiky současného světa. Druhý díl cyklu byl více než před rokem zacílen na zpomalení a nerůst. „*Pandemie samozřejmě ovlivnila přípravu projektu Písek ve stroji, přerámovala jeho celkové vyznění a proměnila osobní zkušenost se zpomalením u všech zúčastněných*“, doplňuje kurátor Jakub Adamec.

Zahájení výstavy budou provázet hygienická opatření podle aktuálních vládních nařízení. PLATO proto žádá návštěvníky, aby na vernisáž 17. června přicházeli postupně od 16 do 21 hodin.

Fotografie:

Vznik uměleckého díla Mariuse Konvoje Ekonomika nuly, foto: Magdaléna Dušková, PLATO
Umělec Marius Konvoj a jeho dílo Ekonomika nuly, foto: Magdaléna Dušková, PLATO
Kurátoři výstavy Pavel Sterec (vlevo) a Jakub Adamec (vpravo), foto: Magdaléna Dušková, PLATO

Kurátorský text a medailony umělců následují níže.

Web: <https://plato-ostava.cz/cs/Vystavy/2020/Pisek-Ve-Stroji>

PLATO

PLATO věnuje rok 2020 tématu intenzit. Prostřednictvím tří výstav, tří gastronomických týdnů, tří filmových projekcí, tří koncertů a tří terapeutických sezení hledáme odpovědi na otázku, jak se projevuje naše touha po intenzivních zkušenostech a pocitech.

PLATO je dynamická a otevřená instituce založená městem Ostrava. Aktuální podoby současného (vizuálního) umění zprostředkovává od roku 2016. Založením PLATO vznikla v ČR poprvé po 22 letech samostatná veřejná instituce pečující o současné umění, aniž by budovala vlastní sbírku. Více na www.plato-ostrava.cz.

Kontakt pro média:

BcA. Magdaléna Dušková

magdalena.duskova@plato-ostrava.cz

(+420) 727 815 134

PLATO Ostrava, příspěvková organizace
Janáčkova 22 (bývalý Bauhaus)
702 00 Ostrava
+420 702 206 099 info@plato-ostrava.cz
www.plato-ostrava.cz

PLATO Ostrava je příspěvkovou
organizací statutárního města Ostrava

OSTRAVA!!!

PLATO

Výstava

Písek ve stroji

18/6–29/10/2020

Zahájení 17/6/2020 od 16 do 21 h

Účastníci:

Václav Drozd, Hana Drštičková, Jakub Černý, Andreas Gajdošík, Oto Hudec (SK), Šimon Kadlčák, Marius Konvoj, Vojtěch Kundrát, Tomasz Rakowski (PL), Eva Rossal (PL), Apolena Rychlíková, Tereza Vinklárková, Marika Volfová

Kurátoři/koordinátoři:

Jakub Adamec a Pavel Sterec

Vizuální identita: Pavel Pernický

Architektura výstavy: Pavel Sterec

Program k výstavě:

Jan Lichý (hudba), Zuzana Blochová (jídlo a pití), Aleš Stuchlý (film), Jiří Šimáček (konstelace), Iveta Horáková a Alice Sovadinová (edukační programy)

Kurátorský text

Základem tohoto pokusu je stejnojmenná výstava úzce propojená se specifickým programem, jejichž jádrem je sabotáž produktivity a nerůst. Jsou tací, kteří věří, že je třeba zrychlit – a aktivovat tak – sebedestruktivní síly kapitalismu, jež mu jsou podle nich vlastní; zpomalit prý už není možné. Současná vlna protipandemických opatření napovídá, že zpomalení si lze za určitých okolností představit a že se spíše srovnáme se „škubnutím po zatáhnutí záchranné brzdy” nebo zadřením stroje než s „nárázem” v plné rychlosti. Lze taková opatření dělat pouze shora? Výstavou chceme upozornit, že písek ve stroji jsme především my, kteří se hrdě a cíleně stáváme krizí stroje jedoucího na plné obrátky.

PLATO Ostrava, příspěvková organizace
Janáčkova 22 (bývalý Bauhaus)
702 00 Ostrava
+420 702 206 099 info@plato-ostrava.cz
www.plato-ostrava.cz

PLATO Ostrava je příspěvkovou
organizací statutárního města Ostrava

OSTRAVA!!!

PLATO

Základem výstavy je „materiálová knihovna“ a díla umělkyň a umělců (Hany Drštičkové, Andrease Gajdošika, Oto Hudce, Šimona Kadlčáka, Mariuse Konvoje, Vojtěcha Kundráta, Apoleny Rychlíkové, Terezy Vinklárkové a Mariky Volfové) tematizující a často i vytvořená z odpadových materiálů po masové produkci ostravských výroben a firem. Materiálová knihovna je prakticky využitelná a funkční. Jde o kartotéku materiálových vzorků, jejichž kvality si uživatelé knihovny mohou nejen prohlédnout, ale také je fyzicky a fyzikálně prozkoumat, a to jak v průběhu výstavy, tak i v budoucnu, po jejím ukončení. Materiálová knihovna totiž bude v PLATO fungovat dlouhodobě. Oslovili jsme desítky firem na Ostravsku, aby nám poskytly vzorky odpadních materiálů, informace o jejich složení a o tom, v jakém objemu odpad měsíčně produkují. Dále jsme se s nimi dohodli na poskytnutí materiálu zájemcům za odvoz.

Na výstavě Písek ve stroji jste navíc konfrontováni s (uměleckými) pracemi vycházejícími z materiálových vzorků. Díla se tak mohou stát inspirací pro vaše vlastní umělecké i neumělecké „projekty“ – analogicky k tomu, jak se v běžných materiálových knihovnách setkáváte s promo obsahem od výrobců, který ukazuje různá kreativní užití. Materiál a materialita přitom, jak je vidět z jednotlivých děl, nemusí být zdaleka pojímána jako kategorie spojená s konzumem, ale také jako prostředek diskurzivní sabotáže růstové společnosti, jako environmentální (záchranná) brzda, která musí mít nevyhnutelně kromě ideové také svou materiální podobu.

Využití odpadových a zbytkových materiálů nebo energií není samospásné řešení pro umělce či umělecké instituce, pokud se nezabývají jejich vznikem a spotřebou. Chceme navázat tam, kde skončil Gustav Metzger se svým „sebezničujícím uměním“ v raných šedesátých letech 20. století. Umělecká díla v našem projektu nemají ambici pouze ničit sebe samé, ale destabilizovat imperativ institucí umění po produkci „radostně nového“. Negativní recyklace a recyklace v kontextu freudovského konceptu pudu ke smrti (Todestriebe) nám paradoxně umožní, abychom mohli více peněz investovat do jednotlivců participujících na projektu a do jejich životů. Odpadní materiály v našem projektu neslouží exkluzivně umělcům, ale jdou k rukám všech uživatelů, kteří o ně projeví zájem. Umělci jen sugerují užití těchto materiálů coby „retardérů“ růstu.

PLATO

Velkou výzvou, která nás čeká v blízké budoucnosti, je pokus o přehodnocení systému založeného na nepřetržité výrobě a nepřetržité mobilitě, cestování a závislosti na letadlech, na rezidencích a pohybu po celém světě. Tématem je hledání nového modelu, jenž bude odlišný: udržitelně pomalý. Je to záležitost vzorců a hodnot, které vyznáváme my, zástupci světa umění, tedy všeho toho, co považujeme za cenné. V tomto světě stále existuje přetrvávající příklad kurátorky (kurátora) anebo umělkyně (umělce), kteří, pokud uspějí, jsou osobami v neustálém pohybu. Ten je považován za určující faktor úspěchu – skutečnost, že umělkyně (umělec) zahajuje výstavy na třech různých kontinentech, že kurátorka či kurátor jsou neustále připraveni se sbaleným kufrem a měnit instituce. Ve světě umění je to stále určující pozice. Myslíme si, že tento model by se měl změnit. Proto je také pro náš projekt důležité jeho lokální zaměření.

Na vernisáž výstavy navazuje veřejně přístupné čtyřdenní soustředění nazvané Hromada z jednoho zrnka písku (18/6–21/6). Je koncipováno v duchu celého projektu jako čtyři celodenní programy, jakási „zastavení“ s částečně plánovaným a částečně improvizovaným programem za přítomnosti umělců a odborníků angažovaných v jeho přípravě. Doufáme, že toto soustředění se nám stane i prostředkem pro integraci vlastních zkušeností s jiným typem zpomalení, vynuceným pandemií, a také se sociální izolací, která vstoupila nečekaně do našich životů. Ovlivnila přípravu projektu Písek ve stroji, přerážovala jeho celkové vyznění a proměnila osobní zkušenost se zpomalením u všech zúčastněných. Výstava je koncipována jako procesuální projekt, kdy část děl bude hotova k termínu zahájení a další díla budou postupně vznikat během soustředění jako reakce na jeho průběh a výstupy. Výstava se bude dále rozrůstat zhruba do začátku července, kdy by měla získat svou definitivní podobu.

Jakub Adamec a Pavel Sterec

PLATO

Medailony účastníků

Václav Drozd – politolog, novinář a odborový organizátor. Absolvent oboru politologie na Univerzitě Karlově. V letech 2016 až 2019 působil jako redaktor internetového deníku A2larm. Pracuje jako odborový organizátor v Central European Organising Center (Evropské odborové organizační středisko) a pomáhá zaměstnancům v nadnárodních firmách zlepšovat pracovní podmínky. Angažuje se také v hnutí za klimatickou spravedlnost. Žije v Praze.

Hana Drštičková – studentka antropologie a umění. Pohybuje se mezi studiem sociální antropologie na Fakultě sociálních studií MU v Brně a Ateliérem intermédií Fakulty výtvarných umění VUT v Brně. Na poli umění i antropologie se zajímá o témata psychického zdraví a odcizení, stejně jako o možnosti navazování vztahu s životním prostředím v současné společnosti. Využívá video, performance či text. Žije v Brně.

Jakub Černý – psycholog, sociální pracovník a terapeut. Pracoval v oblastech užívání drog, závislostí a duševního zdraví. Jako supervizor, lektor i aktivista podporuje projekty spjaté se sociální změnou a emancipací lidí s vlastní zkušeností, například v projektu Street support. Je jedním ze zakládajících členů spolku Narativ, který se věnuje rozvoji kolaborativní a dialogické praxe v ČR, strukturálním a politickým aspektům duševního zdraví a systému související podpory. Působí v Ostravě a v Brně.

Andreas Gajdošík – vizuální umělec a programátor, absolvent Ateliéru intermédií na Fakultě výtvarných umění VUT v Brně. Jeho tvorba spočívá v intervencích do mediální sféry a sociálních sítí, vytváření mystifikačních softwarů nebo webových stránek, a to s cílem zformovat prostor pro kritickou reflexi zavedených struktur uměleckého světa, ale také politického prostoru a jeho extrémních poloh. Je laureátem Ceny Jindřicha Chalupického pro rok 2019. Žije v Brně.

Oto Hudec – vizuální umělec. Prostřednictvím různých médií reflektuje téma imigrace, nebo naopak dobrovolné izolace, a možné či nemožné utopie. V poslední době se věnuje zejména tématu klimatické krize – ve svých dílech, ale i v iniciativě Neztrácejme čas. V projektech

PLATO

často využívá utopii jako metodu na poukázání protikladů a nerovností v zdánlivě logicky fungující společnosti. Je finalistou Ceny Oskara Čepana za rok 2012. Žije v Košicích.

Šimon Kadlčák – vizuální umělec, publicista (Artalk, A2, Fotograf), kurátor (Galerie TIC), absolvent Ateliéru intermédií na Fakultě výtvarných umění VUT v Brně. Ve své tvorbě aktuálně zpracovává téma rozpouštějící se identity jedince v kolektivu či vlivem změněných stavů vědomí. Spoluzaložil experimentální off-space Zaazrak|Dornych v Brně, podílí se na fungování ArtMap. Je spoluautorem knihy Atlas spontánního umění, mapující díla autodidaktů ve veřejném prostoru v ČR. Žije v Brně.

Marius Konvoj – audiovizuální umělec, absolvent Ateliéru intermédií Fakulty umění OU. Je autorem instagramového projektu Neoego Act. Angažovaně se zabývá environmentálními, sociálními a emocionálními dluhy, které jdou na vrub předchozích generací, ale splácet je má generace budoucí. Využívá jazyk sociálních médií, reklamy a úpadkových jevů vizuální komunikace. Konvoj je polovinou audiovizuální duu I Love 69 Popgejů. Žije v Ostravě.

Vojtěch Kandrát – chemik a vizuální umělec, doktorand na Fakultě chemické VUT v Brně a student Ateliéru intermédií na Fakultě výtvarného umění VUT v Brně. Zabývá se rozvojem pomocí a vývojem dostupných technologií pro úpravu vody bez použití elektrické energie. Je spoluautorem krému na opalování pro znevýhodněnou albínskou populaci v západní Africe. Nadšeně objevuje umělecký svět a jeho prolnutí s dalšími okruhy lidské činnosti včetně chemie a průmyslových technologií. Žije v Brně.

Tomasz Rakowski – etnolog a kulturní antropolog, docent na Ústavu etnologie a kulturní antropologie Varšavské univerzity a také lékař, specialista na úrazovou a pohotovostní medicínu. Mezi jeho výzkumné zájmy patří sociální umění, fenomenologická antropologie, postsocialistická transformace, antropologické studie o chudobě a vývoj zdola nahoru. Vedl etnografické terénní práce v Polsku a Mongolsku. Žije ve Varšavě.

Eva Rossal – kulturní antropoložka, vědkyně a kurátorka. Pracuje v Etnografickém muzeu v Krakově a spolupracuje s Institutem etnologické a kulturní antropologie Jagellonské

PLATO

univerzity v Krakově. Zabývá se experimentální spoluprací mezi sociálně angažovaným, participativním, užitečným uměním a antropologií, antropologií módy a oděvů, novou metodologií etnografického výzkumu a užitečností antropologie mimo akademickou půdu. Vedla terénní práce v Polsku a Itálii. Žije v Krakově.

Apolena Rychlíková – dokumentaristka, publicistka a novinářka. Věnuje se otázkám nerovností, sociálního vyloučení, feminismu, ekologie nebo dostupného bydlení. Je kmenovou redaktorkou serveru A2larm.cz, komentátorkou Salonu Práva a externí komentátorkou Českého rozhlasu Plus. Za dokument Hranice práce získala v roce 2017 cenu za nejlepší český dokument na Mezinárodním festivalu dokumentárních filmů Ji.hlava a cenu České filmové kritiky. Žije v Praze.

Tereza Vinklárková – vizuální umělkyně vystupující také pod pseudonymem Gloriya Komarova. Studentka Ateliéru intermedií Fakulty výtvarného umění VUT v Brně. Ve své umělecké praxi se zabývá selfie kulturou, s jejíž pomocí a skrze sociální platformy přibližuje společensko-globální transformace. Aktuálně experimentuje s DIY estetikou a tvorbou safe space prostředí, jež se postupně stává neodmyslitelnou součástí projektů. Žije v Brně.

Marika Volfová – vizuální umělkyně. Doktorandka na Fakultě výtvarného umění VUT v Brně zabývající se výzkumem zaměřeným na zkoumání vizuálních strategií environmentálních hnutí. Je také aktivistkou z hnutí Limity jsme my. Žije v Brně.

Program k výstavě

18/6–21/6 Soustředění: Hromada z jednoho zrnka písku

23/6 v 19 h Kino: Poslední večery na Zemi (Čína, 2018)

1/8, 11–18 h Konstelace: Kde to jsem?

16/9 v 18 h Zahájení výstavy Písek ve vzduchu, Duna v PLATO

22/9–27/9 Kuchyň intenzity: Voda & Znovuobjevené tradice

21/10 v 19 h Koncert: 9T Antiope & Jessica Ekomane

PLATO Ostrava, příspěvková organizace
Janáčkova 22 (bývalý Bauhaus)
702 00 Ostrava
+420 702 206 099 info@plato-ostrava.cz
www.plato-ostrava.cz

PLATO Ostrava je příspěvkovou
organizací statutárního města Ostrava

OSTRAVA!!!

PLATO

29/10 (dernisáž) Rekonstrukce uměleckého projektu Výkup slz A. Rogalské a Ł. Surowca

Firmy, které dodaly vzorky do materiálové knihovny (k 8/6/2020):

ALBA CR spol. s r.o.

ARCHIVACE SKARTACE OSTRAVA, s.r.o.

BOIS Opava a.s.

BlackCard s.r.o.

Czech Polymer, s.r.o.

ENESPO, s.r.o.

For Plastic a.s.

H&P POLYKARBONÁTY s.r.o. Jiří Tesarčík – Sklenářství Vratimov

Markéta Mecová – BELTERRA – židle, stoly

Martin Soukup – Truhlářství REMONT

Martin Vaněk – Truhlářství a sklenářství Hranol

MATEICIUC a.s.

MORAVSKOSLEZSKÉ DRÁTOVNY, a.s.

P.J.P. s.r.o.

Pro Dara bags s.r.o.

PROMEDIA – Světelné reklamy a.s.

SaSMONT s. r.o.

TRAIVA, s.r.o.

Valter Špalek – Plexi

WEISS INTERIER PORTA s.r.o.

Wepler Czech s.r.o.

Děkujeme za podporu Ministerstvu kultury ČR a Moravskoslezskému kraji.